

РЕШЕНИЕ

№ 868

гр. София, 22.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Е СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иванка Иванова

Членове: Петър Люб. Сантиров
Ванина Младенова

при участието на секретаря Елеонора Анг. Георгиева
като разгледа докладваното от Петър Люб. Сантиров Въззивно гражданско дело № 20211100510008 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК

С Решение №20141484 от 16.06.2021 г., постановено по гр.д. № 33553/2020 г., по описа на СРС, ГО, 174 с-в, е отхвърлен предявеният от С. В. Ц. срещу „М.“ АД /заменен по реда на чл. 222 ГПК/, иск с правно основание чл. 439 ГПК, за признаване на установено, че С. В. Ц. не дължи на „М.“ АД суми както следва: сумата от 19188, 88 лева, представляваща главница и сумата от 2055, 25 лева, представляваща договорна лихва, за която е издаден изпълнителен лист от 23.09.2010г. по ч.гр.д. №820/2010г. по описа на Районен съд – гр. Видин, въз основа на който е образувано изпълнително дело №298/2010г. по описа на ЧСИ В. Т., като погасени по давност.

Със същото решение С. В. Ц. е осъден да заплати на ответника на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, сумата от 200,00 лв., представляваща съдебни разноски.

Срещу първоинстанционното решение е подадена въззивна жалба от ищеца С. В. Ц., чрез адв. Н. К., с надлежно учредена представителна власт по делото, с оплаквания за неговата неправилност поради допуснати от първоинстанционния съд нарушения на материалния закон, съществени процесуални нарушения и необоснованост на изводите. Поддържа, че мотивите на съда за отхвърляне на иска, съгласно които давността не е изтекла въпреки двугодишно бездействие на вискателя в периода 15.04.2013г. – 25.05.2015г., са неправилни и не съответстват на представените по делото писмени доказателства. Твърди, че извършените след прекратяването на изпълнителното производство на 15.04.2015г. действия са незаконосъобразни и не могат да спрат или прекъснат изтичането на давността, като същата е изтекла на 15.04.2020г. Моли първоинстанционното решение да бъде отменено, а предявения иск – уважен. Претендира направените по делото разноски.

Въззиваемият ответник – „М.“ АД, чрез пълномощника си – юрк. Л.И., в срока по чл.

263 ГПК е подал отговор на въззивната жалба, с която оспорва същата по подробно изложените съображения. Сочи, че първоинстанционният съд правилно е приел за установено, че не е налице изтекла погасителна давност за процесното вземане с оглед на предприетите действия в хода на изпълнителното производство. Твърди, че по силата на ППВС №3/18.11.1980г., давността за процесното вземане е спряла да тече, считано от 08.10.2010г. и е започнала да тече отново от 26.06.2015г. (с влизане в сила на ТР №2/26.06.2015г.), която с оглед на обстоятелството, че след 2015г. са били предприемани множество изпълнителни действия не е изтекла. Посочва още и че погасителната давност е прекъсвана с всяка молба на вискателя, съдържаща искане за предприемане на изпълнителен способ, независимо от това дали е била налице перемпция, тъй като достатъчно било давността да не е изтекла. Моли първоинстанционното решение да бъде потвърдено Претендира разноски за настоящата съдебна инстанция.

Жалбата е подадена в срока по чл. 259 ГПК, от легитимирано лице - страна в процеса, като е заплатена дължимата държавна такса, поради което е допустима.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Решението е валидно и допустимо, постановено в рамките на правораздавателната власт на съдилищата по граждански дела и в съответствие с основаниято и петитума на искането за съдебна защита.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира въззивната жалба за неоснователна по следните съображения:

Страните не спорят по установената пред СРС фактическа обстановка, а единственото противоречие, което е повдигнато и пред въззивната инстанция, е по отношение на въпроса настъпило ли е погасяването по давност на процесните суми, за които е издаден изпълнителен лист в полза на праводателя на „М.“ АД по ч.гр. дело №820/2010г. по описа на Районен съд – гр. Видин, въз основа на който праводателят на „М.“ АД е депозирал молба за присъединяване на сумите по образуваното вече срещу длъжника изпълнително дело №298/2010г. по описа на ЧСИ В. Т., с рег. № 724 от регистъра на КЧСИ. Страните не спорят и по отношение на извършеното прехвърляне на вземане (цесия) като въз основа на Договор за продажба и прехвърляне на вземане „Алфа Банк – клон България“ (понастоящем „Юробанк България „АД“) е прехвърлило на „М.“ АД процесното вземане срещу длъжника.

Съгласно разпоредбата на чл. 116, б. „б“ от ЗЗД, давността се прекъсва с предявяване на иск относно вземането, а в чл. 117, ал. 1 от ЗЗД се предвижда, че от прекъсването на давността започва да тече нова давност, която съобразно ал. 2 на същия член, ако вземането е установено със съдебно решение, е винаги пет години. Регламентираното в действащия ГПК заповедното производство има за цел удовлетворяване на гражданскоправни вземания в широк смисъл на думата. Същото е функционално свързано с изпълнителния процес, тъй като от една страна, въз основа на влязлата в сила заповед за изпълнение направо се пристъпва към принудително изпълнение, а от друга, с оглед института на незабавното изпълнение, т.е. при настоящата правна уредба, това е производство за създаване на съдебно изпълнително производство – чл. 404, ал. 1 ГПК. Целта на заповедното производство не е да се установи съществуването на вземането, а само дали то е спорно. Същото е факултативно, т.е. кредиторът не е длъжен да избере този ред и може направо да предяви вземането чрез иск по общия исков ред. Заповедта за изпълнение замества съдебното решение като изпълнително основание, но при оспорването ѝ от длъжника чрез възражение проверката дали вземането съществува следва да се извърши в общия исков процес. С изтичането на срока за възражение на длъжника издадената заповед за изпълнение влиза в сила.

Действително, липсва законов текст, който изрично да указва, че съществуването на вземането в този случай е установено със сила на пресъдено нещо. С изтичане на срока за възражение, съобразно разпоредбата на чл. 416 от ГПК, и на сроковете по чл. 424 ГПК (хипотези на новооткрити обстоятелства и нови писмени доказателства), се получава ефект, който е аналогичен на силата на пресъдено нещо. Извод за това е и нормата на чл. 439 ГПК, която допуска оспорване на започнало принудително изпълнение само ако то се основава на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, т.е. законодателят не е провел разграничение дали изпълнителният лист е издаден въз основа на съдебно решение или на влязла в сила заповед за изпълнение в хипотеза на неподадено възражение по чл. 414 ГПК. Длъжникът не би могъл да релевира възраженията си срещу съществуването на дълга по исков ред, тъй като те са се преклудирали. Извън уредените в заповедното производство способи за защита, длъжникът няма право на друг иск за защита. Едновременно с това, при влязла в сила заповед за изпълнение, кредиторът също не може да инициира исково производство, тъй като за него при наличието на изпълнителен титул, ще липсва правен интерес от провеждането му.

Съгласно т. 14 от ТР №2/2013 на ОСГТК заявлението за издаване на заповед за изпълнение не прекъсва давността. Тя се прекъсва с предявяването на иска за съществуване на вземането, но съгласно чл. 422, ал. 1 ГПК предявяването на този иск има обратно действие, само ако е спазен срока по чл. 415, ал. 1 ГПК. Ако иск не е предявен или ако е предявен след изтичането на срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, давността не се счита прекъсната със заявлението. Съобразно изложеното в тълкувателното решение, задължително за органите на съдебната власт, давност не може да започне да тече в производство, в което длъжникът не участва.

В производството по чл. 410 ГПК на длъжника се връчва заповед за изпълнение, срещу която той може да възрази, ако оспорва вземането. Пасивното му поведение в предвидения срок, създава презумцията, че претендираното вземане е безспорно, поради което заповедта за изпълнение влиза в сила и въз основа на нея се издава изпълнителен лист в полза на заявителя. От този момент започва да тече срокът на новата погасителна давност, който е петгодишен, съобразно гореизложеното. Подобно разрешение в максимална степен съответства на целта и принципите на законодателната уредба на заповедното производство, а именно да се реализират по облекчен ред правата на кредитора и с разноси в тежест длъжника, които са в минимален размер. Ето защо и положението на кредитора не следва да бъде по - неблагоприятно вследствие иницирането на заповедно производство, отколкото, ако той направо би предявил осъдителен иск за вземането си по общия ред. Съответно, не би следвало се приеме, че нормата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД е приложима към влязло в сила решение, но не и по отношение на влязла в сила заповед за изпълнение, доколкото това би означавало за идентични по установително действие и изпълнителна сила съдебни актове, да се придадат различни правни последици досежно течението на давността. Възприемането на противното би довело до различни правни последици на съдебни актове, които са били стабилизирани. /в подобен смисъл са определения № 480/27.07.2010 г. по ч. гр. д. № 221/2010 г. на ВКС, IV ГО, определение № 443/30.07.2015 г. по ч. т. д. № 1366/2015 г. на ВКС, II ТО, определение № 576 от 16.09.2015 г. на ВКС по ч. гр. д. № 4647/2015 г., IV ГО, определение № 480 от 19.07.2013 г. на ВКС по ч. гр. д. № 2566/2013 г., IV ГО).

Според даденото с ППВС № 3/18.11.1980г. тълкуване образуването на изпълнителното производство прекъсва давността, а докато трае изпълнителното производство давност не тече, като същото съгласно чл. 130, ал. 2 ЗСВ е задължително за органите на съдебната и изпълнителната власт. С т. 10 от ТР № 2/ 26.06.2015г., постановено по тълк. дело № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС е дадено противоположно разрешение, като е прието, че в изпълнителното производство давността се прекъсва с всяко действие по принудително изпълнение, като от момента на същото започва да тече нова давност, но

давността не се спира. С решение № 170/17.09.2018г. по гр. д. № 2382/2017г., IV ГО на ВКС, и решение № 51/21.02.2019г. по гр. д. № 2917/2018г., IV ГО на ВКС, чието разрешение възприема и настоящият състав, е прието, че прилагането на даденото с посоченото тълкувателно решение тълкуване за период преди постановяването му би имало за последица погасяването по давност на дадени вземания, които са били предмет на изпълнителни производства, но по тях не са предприемани действия за период, по-голям от този срок (5-годишен). С оглед на това давността ще се счита изтекла със задна дата преди момента на постановяване на тълкувателното решение, но въз основа на даденото с него тълкуване, което би довело и до несъобразяване на действащото към онзи момент ППВС. Поради това, даденото с отмененото тълкувателно ППВС тълкуване на правната норма следва да намери приложение и след отмяната на същото, когато спорът се отнася до последиците от нормата, които са били реализирани за периода преди отмяната на тълкувателния акт, като новото тълкувателно решение ще се прилага от този момент за в бъдеще. С оглед на това извършената с т. 10 от ТР № 2/26.06.2015 г., постановено по тълк. дело № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС отмяна на ППВС № 3/18.11.1980г. поражда действие от датата на обявяването на тълкувателното решение - 26 юни 2015 год., като даденото с т. 10 от ТР № 2/26.06.2015г., постановено по тълк. дело № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС разрешение се прилага от тази дата и то само по отношение на висящите към този момент изпълнителни производства, но не и към тези, които са приключили преди това.

С оглед на конкретните данни по казуса следва да бъде прието, че с депозирането на молба от взыскателя за присъединяване на процесния изпълнителен лист към образуваното вече и.д. № 298/2010г. по описа на ЧСИ В. Т. от 08.10.2010г. давността за вземането на С. В. Ванков се счита за прекъсната по силата на чл. 116, б. „в“ от ЗЗД, като по силата на даденото с ППВС № 3/18.11.1980 година тълкуване давността е спряла да тече през цялото време на изпълнителното производство по силата на чл. 115, ал. 1, б. „ж“ от ЗЗД и спирането на давността по същото трябва да се счита преустановено от момента на отмяната на ППВС № 3/18.11.1980г., извършена с т. 10 от ТР № 2/26.06.2015 година, постановено по тълк. д. № 2/2013 година на ОСГТК на ВКС.

От този момент нататък е започнала да тече 5-годишната давност за погасяване на процесните вземания, която на основание чл. 117, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК, т. е. е следвало да изтече на 26.06.2020г. Съгласно даденото в т. 10 от ТР №2/2013 от 26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСТК на ВКС задължително тълкуване, давността се прекъсва с предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ (независимо от това дали прилагането му е поискано от взыскателя и или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане от взыскателя съгласно чл. 18, ал. 1 ЗЧСИ): насочването на изпълнението чрез налагане на заповест или възбрана, присъединяването на кредитори, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършването на опис и оценка на вещ, назначаването на pazач, насрочването и извършването на продан и т.н. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др., назначаването на експертиза за определяне на непогасения остатък от дълга, извършването на разпределение, плащането въз основа на влязлото в сила разпределение и др. Същинско изпълнително действие по смисъла на чл. 116, б. "в" ЗЗД е налице само в случай, че е налице реално засягане на правната сфера на длъжника. Искането да бъде приложен определен изпълнителен способ прекъсва давността, защото съдебният изпълнител е длъжен да го приложи, но по изричната разпоредба на закона давността се прекъсва с предприемането на същинското действие за принудително изпълнение.

Във връзка с наведените във въззивната жалба оплаквания следва да се отбележи, че

дори изпълнителното дело да е било перемирано, **необразуването на** постъпили нови искания от вискателя в отделно дело нямат значение и давността се прекъсва, ако вискателят е поискал или съдебният изпълнител е извършил изпълнителни действия, които да са от категорията да я прекъснат. образуването на изпълнително дело е от категорията на административни такива /канцеларско действие/, което следва предявяването на изпълнителния лист за изпълнение. Когато обаче молбата за изпълнение съдържа искане за изпълнителни действия, които са от категорията да прекъснат давността – те ще прекъснат давността, но с ефект от поискването им, освен ако осъществяването им е забавено по причина, за която вискателят отговаря – след направеното искане не е внесъл такси, разноски, не е оказал необходимото съдействие и така е осуетявал тяхното прилагане, без значение на това дали е настъпила перемпция или не по конкретното изпълнително дело. /в този смисъл е и споделяната от настоящия състав практика на ВКС обективизирана в РЕШЕНИЕ № 3724 от 24.02.2021 г., постановено по гр. д. № 1747/2020 г.; РЕШЕНИЕ № 93 от 17.05.2021 г., постановено по гр.д. 2766/2020 г.; Определение № 248 от 1.04.2021 г. на ВКС по гр. д. № 3647/2020 г., IV г. о., ГК/.

В конкретния случай видно от представеното заверено копие на изпълнително дело № 298/2010г. по описа на ЧСИ В. Т. след 26.06.2015г. са били предприемани редица действия, които по смисъла на т. 10 от ТР №2/2013 от 26.06.2015 г. по т.д. № 2/2013 г. на ОСТК на ВКС са годни да прекъснат погасителната давност /сред които плащания в периода от 11.08.2015г. до 15.02.2016г., като в последствие са постъпвали молби за налагане на запори върху банкови сметки на длъжника/, като следва да се отбележи, че между предприемането всяко едно от действията не е изминавал период повече от 5 години, което обстоятелство да обоснове извод за погасяване на процесните вземания по давност. По изпълнителното дело срещу С. В. Ц., изпълнителни действия от категорията да прекъснат давността са извършвани до 18.09.2017г., като същото обстоятелство е констатирано и в Постановлението за прекратяване на ЧСИ Т. от 21.10.2020 г., с което поради настъпването на перемпция и на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК изпълнителното дело е било прекратено. Следователно, считано от 18.09.2017г., е започнала да тече нова 5-годишна давност, като с оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 3 ГПК съдът следва да вземе предвид и фактите, настъпили след предявяване на иска, които са от значение за спорното право, т.е. следва да се вземат предвид и тези настъпили в хода на въззивното производство. Съгласно т. 3 от ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС въззивният съд следва да приложи императивна материалноправна норма, дори ако нейното нарушение не е въведено като основание за обжалване, а съгласно чл. 3, т. 2 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, за срока от 13 март 2020 г. до отмяната на извънредното положение спират да текат давностните срокове, с изтичането на които се погасяват или придобиват права от частноправните субекти /какви са страните по делото/. Възобновяването на течението на спрените срокове е извършено с § 13 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за здравето /ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г. /, според който сроковете, спрели да текат по време на извънредното положение по Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, продължават да текат след изтичането на 7 дни от обнародването на този закон в "Държавен вестник". Законът е обнародван на 13.05.2020 г., поради което течението на давностният срок е възобновено на 21.05.2020 г. Следователно процесният давностен срок е бил спрян за период от 2 месеца и 7 дни за периода от 13.03.2020 г. до 20.05.2020 г. включително.

Или към момента на приключване на съдебното дирене пред въззивната инстанция – 30.09.2022г. започналата да тече на 18.09.2017г. пет годишна погасителна давност не е изтекла, доколкото същата би изтекла на 25.11.2022 г., поради което и предявеният отрицателен установителен иск е неоснователен.

Само за пълнота на изложението следва да се отбележи, че в случая давността не е спряла да тече на основание чл. 115, б. „ж“ ЗЗД с предявяването на иска от ищеца, тъй като настоящето производство не е съдебен процес относно вземането, а за това, че съдебно установеното вземане на ответника не може да бъде удовлетворено с помощта на принудителната сила на държавата, поради погасяването му по давност. Нормата на чл. 115 б. „ж“ ЗЗД намира приложение само в случаите, когато носителят на субективното право потърси съдебна защита за нарушено субективно право, като същата цели да обезпечи прекъсването на давността, в случай, че искът е основателен. Или давността се прекъсва само тогава, когато може да се осъществи едно субективно гражданско право – в този смисъл и решение № 715/24.III.1975г., I г.о., ВС. С иска по чл. 439 ГПК ищецът не отрича правото /вземането/ на ответника, доколкото същото е съдебно установено, а само възможността същото да бъде удовлетворено принудително.

С оглед на обстоятелството, че правните изводи, до които въззивният съд достига, съответстват на правните съждения на първата инстанция, обжалваното решение следва да бъде потвърдено, а въззивната жалба да се остави без уважение.

С оглед изхода на спора пред СГС в полза на ответника, въззиваем в настоящото производство, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 273 ГПК следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на сумата от 100,00 лв.

С оглед на правилата, установени в разпоредбата на чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК въззивното решение може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд.

Така мотивиран, Софийският градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №20141484 от 16.06.2021 г., постановено по гр.д. № 33553/2020 г., по описа на СРС, ГО, 174 с-в.

ОСЪЖДА С. В. Ц., ЕГН *****, да заплати на „М.“ АД, ЕИК *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, вр. чл. 273 ГПК, сумата от 100,00 лв., представляващи разноски за юрисконсултско възнаграждение в производството пред СГС.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в едномесечен срок от връчването на препис на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____